

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Zuzany Bystřické a soudců Mariana Kokeše a Martina Kopy v právní věci

žalobce: R. Č.
zastoupený advokátkou Mgr. Kateřinou Celnarovou
sídlem náměstí T. G. Masaryka 38/10, 690 02 Břeclav

proti
žalovanému: Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Jihomoravského
kraje
sídlem Kounicova 24, 611 32 Brno

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného spočívajícím ve vydání předvolání ze dne 9. 11. 2018, č. j. KRPB-221234-26/TČ-2018-060415-JM, ve spojení se sdělením žalovaného ze dne 21. 11. 2018 č. j. KRPB-221234-32/TČ-2018-060415-JM, k provedení identifikačních úkonů podle § 65 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a průběh soudního řízení

1. Žalobce se žalobou na ochranu před nezákonným zásahem domáhá ochrany před zásahem žalovaného spočívajícím ve vydání předvolání ze dne 9. 11. 2018, č. j. KRPB-221234-26/TČ-2018-060415-JM, ve spojení se sdělením žalovaného ze dne 21. 11. 2018, č. j. KRPB-221234-32/TČ-2018-060415-JM, k provedení identifikačních úkonů podle § 65 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o policii“). Na základě citovaného předvolání (ve spojení se sdělením žalovaného) se měl žalobce dne 8. 1. 2019 v 9:00 hod. dostavit k provedení identifikačních údajů ve smyslu § 65 zákona o policii, a to např. snímání daktyloskopických otisků; zjištění tělesných znaků; provedení měření těla; pořízení obrazových, zvukových a jiných záznamů či odběr biologických vzorků umožňujících získání o genetickém vybavení. Uvedený úkon je proveden v rámci trestního řízení, vedeného proti žalobci ve věci přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázaní podle § 337 odst. 1 písm. a) zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, přičemž žalobci bylo dne 4. 10. 2018 sděleno podezření ze spáchání předmětného přečinu (§ 179b odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád).

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

2. Ve včas podané žalobě (§ 84 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), splňující též ostatní podmínky řízení (§ 82 a § 85 s. ř. s.), se žalobce domáhá ochrany před nezákonným zásahem žalovaného.
3. Žalobce v podané žalobě namítá, že předvoláním došlo k nezákonnému zásahu do jeho osobnostních práv, jelikož provedení úkonů vytyčených v předvolání by narušilo její osobní sféru, především právo na informační sebeurčení dle čl. 10 odst. 3 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a právo na tělesnou integritu dle čl. 7 Listiny. Žalovaný totiž v předvolání neuvedl, z jakého důvodu požaduje po žalobci poskytnutí osobních údajů, ani blíže nezkoumal přiměřenost takového zásahu ve srovnání s posuzovaným případem podezření či obvinění z trestného činu. Žalovaný tak bez dalšího předvolal žalobce, aniž by zkoumal závažnost a charakter protiprávního jednání žalobce, přičemž v konkrétním případě žalobce nelze ani nijak dovodit přiměřenost zásahu v podobě odběru daných vzorků ve vztahu ke sledovanému účelu (vyšetřování trestné činnosti) u namítaného přečinu žalobce v podobě maření výkonu úředního rozhodnutí spočívající v údajném porušení zákazu řízení motorových vozidel. Rozhodně tedy není dle žalobce nezbytné za tímto účelem snímat daktyloskopické otisky, zjišťovat tělesné znaky, provádět měření těla, odebírat biologické vzorky ke zjištění DNA atp. Navíc u žalobce již byl podán návrh na potrestání a bylo nařízeno hlavní líčení, a to i přesto, že k provedení uvedených úkonů nedošlo. Žalobce tak má za to, že předmětné předvolání bylo vydáno nedůvodně a zkracuje subjektivní práva žalobce.

III. Vyjádření žalovaného

4. Žalovaný ve vyjádření k žalobě nejdříve vyličil relevantní skutečnosti a rekapituloval obsah správního spisu. Poté se žalovaný podrobně vyjádřil k naplnění formálních a hmotněprávních podmínek pro předvolání k provedení identifikačních úkonů podle § 65 zákona o policii v nyní projednávané věci, a to i se zohledněním judikatury Nejvyššího správního soudu. V neposlední řadě pak žalovaný konkrétně rozporuje žalobní argumentaci žalobce, kterou považuje za irrelevantní.

IV. Předchozí soudní řízení

5. Krajský soud v Brně již o věci meritorně rozhodl, a to dokonce dvakrát. Nejdříve rozsudkem ze dne 30. 5. 2022, č. j. 29 A 229/2018-60, v němž dospěl k závěru, že předmětný zásah žalovaného byl nezákonný.
6. Nejvyšší správní soud nicméně ke kasační stížnosti žalovaného citovaný rozsudek krajského soudu č. j. 29 A 229/2018-60, zrušil rozsudkem ze dne 2. 8. 2022, čj. 10 As 190/2022-30 (rozhodnutí správních soudů jsou dostupná na www.nssoud.cz) a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Nejvyšší správní soud krajskému soudu vytkl závažné porušení rovnosti práv účastníků řízení před krajským soudem, neboť krajský soud v odůvodnění svého rozhodnutí zcela opomněl se vyjádřit k podstatné argumentaci uplatněné v soudním řízení žalovaným, což představuje vážnou vadu řízení.
7. Krajský soud v Brně tuto procesní vadu odstranil a o věci následně rozhodl opětovně, a to rozsudkem ze dne 30. 9. 2022, č.j. 29 A 229/2018-87, v němž dospěl k závěru, že předmětný zásah žalovaného byl nezákonný. Krajský soud byl toho názoru, že žalovaný [nejen podle § 11 písm. c) zákona o policii] měl povinnost v nyní projednávaném případě posoudit, zda bylo v žalobcově individuální situaci přiměřené přistoupit k postupu podle § 65 odst. 1 zákona o policii, tj. poměřit proti sobě stojící zájmy – právo na nedotknutelnost osoby, resp. právo na informační sebeurčení na straně jedné a zájem na potírání trestné činnosti a zajišťování bezpečnosti České republiky, veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na straně druhé – a své úvahy následně vtělit do odůvodnění daného předvolání. Vzhledem k tomu, že tak žalovaný neučinil, přičemž lze souhlasit s tvrzením žalobce, že předmětné předvolání pouze obsahuje parafrázi citovaného § 65 zákona o policii, aniž by zde byla známka jakékoliv úvahy žalovaného o přiměřenosti či nezbytnosti provedení daných identifikačních úkonů, nadto nijak nekonkretizovaných, nelze než konstatovat, že předmětné předvolání ze dne 9. 11. 2018 (ve spojení se sdělením žalovaného ze dne 21. 11. 2018) představovalo nezákonný zásah do práv žalobce. Důvod uváděný žalovaným v podobě „*pro případnou budoucí identifikaci*“ tento požadavek dle krajského soudu v žádném případě nesplňuje. Na uvedeném nic nemění skutečnost, že žalovaný své úvahy o přiměřenosti žalobci *de facto* ozřejmil až v souvislosti s jím podanou žalobou, a to ve vyjádření k žalobě, přičemž krajskému soudu není známá jediná překážka, proč tak žalovaný nemohl učinit již v době před odesláním předmětného předvolání.
8. Nejvyšší správní soud nicméně ke kasační stížnosti žalovaného zrušil i tento citovaný rozsudek krajského soudu č. j. 29 A 229/2018-87, a to rozsudkem ze dne 28. 11. 2022, č. j. 10 As 300/2022-20. Nejvyšší správní soud krajskému soudu vytkl, že v rozporu se závazným názorem vysloveným v prvním rušícím rozsudku Nejvyššího správního soudu dovodil, že přiměřenost zásahu musel jako první posoudit žalovaný. Jak Nejvyšší správní soud vysvětlil, po policii nelze požadovat, aby přímo v textu výzvy podrobně vysvětlila, jakým způsobem provedla test proporcionality. Policejní výzva není rozhodnutím správního orgánu ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. NSS opakuje, že v řízení o zásahové žalobě správní soudy nemají – na rozdíl od řízení o žalobě proti rozhodnutí – funkci toliko přezkumnou, ale též nalézací. Proto žalovaný mohl legitimně „dovysvětlit“ svůj postup až ve vyjádření k žalobě a nabídnout další informace pro jejich využití v testu proporcionality. Test proporcionality, i když jej správní orgán v odůvodnění výslovně neprovedl, musí v každém případě provést alespoň soud (shodně rozsudky ze dne 19. 4. 2018, čj. 3 As 335/2017-33, bod 25, a ze dne 17. 5. 2022, čj. 9 As 124/2018-46, bod 29, nebo 4 As 27/2018, bod 32). Správní soud však pracuje jen s těmi informacemi, které plynou z obsahu výzvy, ze spisu a z vyjádření policie k žalobě.

V. Posouzení věci soudem

9. Krajský soud se, za splnění podmínek dle § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání, v souladu se závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu a v mezích žalobních bodů nyní projednávané žaloby (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) se opětovně zabýval tím, zda lze na základě zjištěného skutkového stavu dospět k závěru o nezákonnosti zásahu žalovaného, přičemž shledal, že **žaloba není důvodná**. (§ 87 odst. 2 s. ř. s.).
10. Podle § 82 s. ř. s. se každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný. Z ustanovení § 82 s. ř. s. vyplývá, že žaloba na ochranu před nezákonným zásahem může být důvodná tehdy, jsou-li kumulativně splněny následující podmínky: žalobce musí být přímo (první podmínka) zkrácen na svých právech (druhá podmínka) nezákonným (třetí podmínka) zásahem správního orgánu, které není rozhodnutím (čtvrtá podmínka) a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (pátá podmínka). Není-li splněna jedna z uvedených podmínek, nelze ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout.
11. Před věcným posouzením vznesených námitek se musel krajský soud nejdříve zabývat otázkou, zda lze výzvu vydanou podle § 65 odst. 1 zákona o policii považovat za zásah podle § 82 s. ř. s. V nyní projednávané věci žalobce napadá postup policejního orgánu dle § 65 zákona o policii, nikoli úkon orgánu činného v trestním řízení dle § 114 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění rozhodném (dále jen „trestní řád“), ostatně o povaze úkonu není mezi účastníky sporu, přičemž skutečnost, že se jedná o postup dle § 65 zákona o policii, vyplývá i ze samotného předvolání. V dané věci tedy žalovaný vystupuje v pozici správního orgánu, nikoli v pozici orgánu činného v trestním řízení, a tudíž jeho postup může být ve správním soudnictví přezkoumán. Jak již uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 19. 4. 2018, č. j. 3 As 335/2017-33: *„Výzvu k provedení identifikačních úkonů ve smyslu § 65 zákona o policii, která směřovala proti stěžovateli, lze bezpochyby považovat za závazný a přímo vynutitelný úkon, a tedy i za zásah ve smyslu § 82 s. ř. s., neboť v případě jejího nerespektování může správní orgán vymoci osobní účast stěžovatele předvedením. Charakter tohoto úkonu totiž netkví v pouhém sdělení o stavu určitých věcí nebo určitého řízení. Jeho obsah je natolik spojen s negativními důsledky, které mohou stěžovatele za určitých zákonem předvídaných podmínek postihnout, že již tuto situaci lze považovat za zkrácení subjektivních práv stěžovatele. Dá se totiž předpokládat, že obviněný je ovlivněn snahou předejít možnému předvedení prostřednictvím příslušných orgánů Policie ČR. Rozhodnutí dostavit se k provedení identifikačních úkonů tak nelze považovat za projev svobodné vůle, nýbrž za způsob neformálního donucení.“* (dále srov. například nálezy Ústavního soudu ze dne 18. 9. 2013, sp. zn. I. ÚS 2661/13, anebo rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 11. 2015, č. j. 9 As 168/2015-43, či ze dne 13. 12. 2017, č. j. 1 As 13/2017-93).
12. Žalobce namítá, že předvoláním k provedení identifikačních úkonů podle § 65 zákona o Policii došlo k nezákonnému zásahu do jeho práv. Podle § 65 odst. 1 zákona o policii platí: *„Policie může při plnění svých úkolů pro účely budoucí identifikace u a) osoby obviněné ze spáchání úmyslného trestného činu nebo osoby, které bylo sděleno podezření pro spáchání takového trestného činu; b) osoby ve výkonu trestu odnětí svobody za spáchání úmyslného trestného činu; c)*

osoby, již bylo uloženo ochranné léčení nebo zabezpečovací detence, nebo d) osoby nalezené, po níž bylo vyhlášeno pátrání a jejíž svéprávnost je omezena, snímat daktyloskopické otisky, zjišťovat tělesné znaky, provádět měření těla, pořizovat obrazové, zvukové a obdobné záznamy a odebírat biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení.“

13. Přestože má krajský soud jisté pochybnosti o ústavnosti citované právní úpravy, a to z důvodu zcela nedostatečné seznatelnosti (rozsahu) omezení základních práv, k nimž odběrem biologických vzorků DNA dochází, a zásadní absence záruk jednotlivci proti riziku zneužití a svévole, jejichž parametry musí být stanoveny zákonem a nepodléhat pouze internímu pokynu policie (srov. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 4. 5. 2000, *Rotaru proti Rumunsku*, stížnost č. 28341/95), Ústavní soud v citovaném nálezu sp. zn. Pl. ÚS 7/18 dospěl k závěru o ústavní konformitě této právní úpravy.
14. Účel získání a zpracování osobních údajů ve smyslu § 65 odst. 1 zákona o policii je zřejmý z odst. 5 téhož ustanovení, podle kterého „[p]olicie osobní údaje získané podle odstavce 1 zlikviduje, jakmile jejich zpracovávání není nezbytné pro účely předcházení, vyhledávání nebo odhalování trestné činnosti anebo stíhání trestných činů nebo zajišťování bezpečnosti České republiky, veřejného pořádku nebo vnitřní bezpečnosti“. Jako každý jiný postup policie i získání osobních údajů podle § 65 odst. 1 zákona o policii přitom podléhá korektivnímu přiměřenosti podle § 11 písm. c) zákona o policii, podle něhož „[p]olicista a zaměstnanec policie jsou povinni postupovat tak, aby případný zásah do práv a svobod osob, vůči nimž směřuje úkon, nebo osob nezúčastněných nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného úkonem“.
15. Získání osobních údajů za účelem budoucí identifikace je nutno odlišovat od obdobných postupů policie, a to především od získání údajů za účelem ztotožnění osoby, jejíž totožnost není možno zjistit (§ 63 odst. 4 zákona o policii), a od získání údajů pro účely šetření konkrétního trestného činu (§ 114 trestního řádu – prohlídka těla a jiné úkony). Jak vidno, smyslem získání osobních údajů za účelem budoucí identifikace je obecné potírání trestné činnosti skrze možnost orgánů činných v trestním řízení v budoucnu identifikovat a usvědčit možné pachatele trestných činů především díky existujícím databázím uchovávajícím profily DNA a daktyloskopické otisky (obdobně srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2022, č. j. 5 As 254/2019-49).
16. Je však třeba mít na paměti, že proti zájmu na potírání trestné činnosti stojí práva osob, jejichž údaje mají být získány a dále zpracovány, a to především právo na jejich nedotknutelnost a informační sebeurčení – srov. čl. 7 odst. 1 a čl. 10 odst. 3 Listiny [v nyní posuzované věci je sporná přiměřenost pouze ve vztahu k právu na informační sebeurčení (čl. 10 odst. 3), nikoliv ve vztahu k právu na nedotknutelnost žalobkyně (čl. 7 odst. 1)]. Zásah do těchto práv je zajisté myslitelný, nicméně musí být přiměřený. To platí tím spíše, že mezi osoby, jejichž osobní údaje lze na základě § 65 odst. 1 zákona o policii získat, se neřadí pouze osoby odsouzené za spáchání úmyslného trestného činu, ale též osoby, které byly ze spáchání úmyslného trestného činu pouze obviněny nebo kterým bylo jen sděleno podezření ze spáchání trestného činu (jako tomu bylo v nyní projednávaném případě žalobce). Posledně dvěma uvedeným kategoriím osob totiž svědčí presumpce nevin. Zákon ostatně stanoví, že policie *může* přistoupit k získání osobních údajů, a je tedy na ní, aby v rámci svého uvážení zhodnotila přínos takového postupu pro ochranu chráněných zájmů a poměřila tento přínos se zásahem do práv osoby, jejíž osobní údaje získává.

17. Lze tedy konstatovat, že naplnění formálních znaků uvedených v § 65 odst. 1 zákona o policii nejsou jediným předpokladem pro zákonnost získání osobních údajů. Je sice pravdou, že podle Ústavního soudu „[p]ři splnění všech podmínek, které jsou pro shromažďování (v nyní posuzované věci třeba chápat jako odebrání) biologických vzorků stanoveny zákonem o policii, resp. obsaženy v pokynech policejního prezidia, jakož i v dalších právních předpisech (zejména v zákoně o ochraně osobních údajů) nelze uvažovat o tom, že by docházelo k porušení práva na informační sebeurčení“ (srov. shora uvedený nález sp. zn. Pl. ÚS 7/18), to však nic nemění na tom, že proporcionalita zásahu je vždy nedílnou podmínkou jeho zákonnosti. Jak ostatně konstatoval Ústavní soud v nálezu ze dne 22. 3. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 24/10, č. 94/2011 Sb., s odkazem na rozhodnutí Spolkového ústavního soudu SRN ze dne 15. 12. 1983, BVerfGE 65, 1 (*Volkszählungsurteil*): „V moderní společnosti, charakterizované i obrovským nárůstem informací a dat, musí být ochrana jednotlivce před neomezeným sběrem, uchováváním, užitím a zveřejňováním dat o její/jeho osobě a soukromí poskytována v rámci obecnějšího, ústavně garantovaného práva jednotlivce na soukromí. Pokud jednotlivci nebude garantována možnost hlídat a kontrolovat obsah i rozsah osobních dat a informací jím poskytnutých, jež mají být zveřejněny, uchovány či použity k jiným než původním účelům, nebude-li mít možnost rozpoznat a zhodnotit důvěryhodnost svého potenciálního komunikačního partnera a případně tomu uzpůsobit i své jednání, pak nutně dochází k omezení až potlačování jeho práv a svobod, a nelze tak již nadále hovořit o svobodné a demokratické společnosti. Právo na informační sebeurčení (*informationelle Selbstbestimmung*) je tak nezbytnou podmínkou nejen pro svobodný rozvoj a seberealizaci jednotlivce ve společnosti, nýbrž i pro ustavení svobodného a demokratického komunikačního řádu. Zjednodušeně řečeno, v podmínkách vševědoucího a všudypřítomného státu a veřejné moci se svoboda projevu, právo na soukromí a právo svobodné volby chování a konání stávají prakticky neexistujícími a iluzorními.“
18. Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva pak lze dovodit i další významné faktory, které hrají roli z hlediska proporcionality – a to povahu trestné činnosti, dobu, která od spáchání trestného činu uběhla, věk pachatele a v případě, že nebyl ze spáchání trestného činu usvědčen, i sílu podezření (*strength of the suspicion*) – v podrobnostech srov. rozsudky ze dne 2. 6. 2020, *Trajkovski a Chipovski proti Severní Makedonii*, stížnosti č. 53205/13 a č. 63320/13, ze dne 22. 6. 2017, *Aycaguer proti Francii*, stížnost č. 8806/12, ze dne 4. 6. 2013, *Antonio Peruzzo a Uwe Martens proti Německu*, stížnosti č. 7841/08 a č. 57900/12 a ze dne 4. 12. 2008, *S. a Marper proti Spojenému království*, stížnosti č. 30562/04 a č. 30566/04. Je nutné připustit, že se Evropský soud pro lidská práva v uvedených případech zabýval především zpracováním osobních údajů po extenzivní dobu, resp. nedostatečností úpravy této omezení doby, přičemž doba, po kterou by byly osobní údaje zpracovány, je v nyní posuzované věci toliko hypotetickou otázkou. To však nic nemění na tom, že jsou osobní údaje získávány právě pro účely delšího zpracovávání, resp. uchování (budoucí identifikace), přičemž i krátké uchovávání těchto údajů může být nepřiměřeným zásahem. Zákonem o policii obecně formulované účely zpracování osobních údajů implikují užití těchto údajů k potírání trestné činnosti v budoucnu bez jakéhokoli konkrétního časového omezení (srov. § 65 odst. 5 zákona o policii). Je-li tedy účelem získání osobních údajů jeho další zpracování za účelem (hypotetického) použití v budoucnosti, nelze při hodnocení přiměřenosti samotného jednorázového získání osobních údajů zcela odhlédnout od jeho uchování (byť samozřejmě zatím nelze hodnotit, po jakou dobu budou údaje zpracovávány).

19. Krajský soud je tak (v souladu s výše citovanou judikaturou) rovněž přesvědčen, že je nutno ještě před odběrem osobních údajů posoudit potřebnost prvotního zpracování osobních údajů (nikoliv jen v případě „dalšího“ zpracování, jehož potřebnost se posuzuje alespoň jednou za tři roky v souladu s § 82 odst. 1 zákona o policii), přičemž přiměřenost zásahu spočívajícího v získání osobních údajů je nutno měřit i faktory, které Evropský soud pro lidská práva použil pro posouzení přiměřenosti délky zpracování těchto údajů.
20. Krajský soud je proto toho názoru, že žalovaný [nejen podle § 11 písm. c) zákona o policii] měl povinnost v nyní projednávaném případě posoudit, zda bylo v žalobcově individuální situaci přiměřené přistoupit k postupu podle § 65 odst. 1 zákona o policii, tj. poměřit proti sobě stojící zájmy – právo na nedotknutelnost osoby, resp. právo na informační sebeurčení na straně jedné a zájem na potírání trestné činnosti a zajišťování bezpečnosti České republiky, veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na straně druhé. Takový požadavek ostatně přednesl i Ústavní soud v citovaném nálezu sp. zn. Pl. ÚS 7/18, kde zdůraznil, že *výzva k provedení identifikačních úkonů podle § 65 zákona o policii je možno bezpochyby považovat za závazný a přímo vynutitelný úkon, neboť v případě jejího nerespektování může správní orgán vymoci osobní účast dotčené osoby například ukládáním pokut či dokonce jejím předvedením. Podstata tohoto úkonu totiž nespočívá v pouhém sdělení o stavu určitých věcí nebo určitého řízení. Jeho obsah je natolik spojen s negativními důsledky, které mohou dotčenou osobu za určitých zákonem předvídaných podmínek postihnout, že již tuto situaci lze považovat za zkrácení subjektivních práv stěžovatele (...)* *Samotný postup policie, která dotčenou osobu předvolá k odběru biologických vzorků podle § 59 správního řádu, nelze považovat za nezákonný, obsahuje-li výzva všechny zákonem stanovené náležitosti a je-li potřeba provedení odběru biologických vzorků řádně a dostatečně odůvodněna. Povinností policie pak je postupovat v každé jednotlivé věci individuálně a vážit všechny okolnosti vyšetřovaného trestného činu. Z pohledu Ústavního soudu tak nastíněná možnost soudního přezkumu ve světle shora uvedeného vymezení existující judikaturou představuje dostatečnou záruku zachování práv osob, které jsou předvolány k odebrání biologických vzorků pro identifikační účely.*“ (zvýrazněno krajským soudem).
21. Žalovaný tak sice explicitně neučinil, kdy lze souhlasit s tvrzením žalobce, že předmětné předvolání pouze obsahuje parafrázi citovaného § 65 zákona o policii, aniž by zde byla známka jakékoliv úvahy žalovaného o přiměřenosti či nezbytnosti provedení daných identifikačních úkonů, nadto nijak nekonkretizovaných, což krajský soud v předchozích rozsudcích považoval za nedostatečný způsob posouzení přiměřenosti zásahu do práv žalobce, Nejvyšší správní soud je opačného názoru. Jak Nejvyšší správní soud vysvětlil i v citovaném „zrušujícím“ rozsudku č. j. 10 As 300/2022-20, po policii nelze požadovat, aby přímo v textu výzvy podrobně vysvětlila, jakým způsobem provedla test proporcionality. Policejní výzva není rozhodnutím správního orgánu ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. NSS opakuje, že v řízení o zásahové žalobě správní soudy nemají – na rozdíl od řízení o žalobě proti rozhodnutí – funkci toliko přezkumnou, ale též nalézací. Proto žalovaný mohl legitimně „dovysvětlit“ svůj postup až ve vyjádření k žalobě a nabídnout další informace pro jejich využití v testu proporcionality. Test proporcionality, i když jej správní orgán v odůvodnění výslovně neprovedl, musí v každém případě provést alespoň soud (shodně rozsudky ze dne 19. 4. 2018, čj. 3 As 335/2017-33, bod 25, a ze dne 17. 5. 2022, čj. 9 As 124/2018-46, bod 29, nebo 4 As 27/2018, bod 32). Správní soud však pracuje jen s těmi informacemi, které plynou z obsahu výzvy, ze spisu a z vyjádření policie k žalobě.

22. Krajský soud proto přistoupil k posouzení přiměřenosti (testu proporcionality), a to s ohledem na úvahy o přiměřenosti, které žalovaný ozřejmil až v souvislosti s podanou žalobou žalobce, a to ve vyjádření k žalobě, neboť dle názoru Nejvyššího správního soudu těžiště odůvodnění testu proporcionality náleží krajskému soudu při rozhodování o zásahových žalobách. Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že v případě, kdy žalobce brojí proti výzvě k získání osobních údajů pro účely budoucí identifikace, je rovněž následně na správních soudech, aby test proporcionality *stricto sensu* provedly dodatečně v případech, kdy jsou tyto úvahy ze strany správního orgánu provedeny nedostatečně či dokonce vůbec.
23. Při provedení testu proporcionality je třeba zohlednit mimo jiné dosavadní trestnou činnost žalobce, typovou i individuální závažnost trestné činnosti, pro kterou byl předvolán k provedení identifikačních úkonů, i osobu pachatele (viz výše citované rozsudky č. j. 3 As 335/2017-33, č. j. 1 As 13/2017-93 nebo č. j. 5 As 254/2019-49).
24. Krajský soud se zabýval povahou trestného činu – přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku; toho se měl žalobce dopustit tím, že dne 2. 10. 2018 měl řídit vozidlo, přestože mu byl uložen zákaz činnosti v podobě řízení motorového vozidla. Na rozdíl od trestných činů proti životu, zdraví, v sexuální oblasti nebo proti majetku, kde důkazy prokazující přítomnost pachatele na místě činu či jeho kontakt s určitým předmětem či poškozenou osobou (DNA, otisky prstů) zpravidla sehrávají klíčovou roli, opodstatněnost provedení uvedených identifikačních údajů v kontextu nyní prošetřovaného přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí nelze zcela vyloučit. Jak již konstatoval Krajský soud v Praze v rozsudku ze dne 5. 11. 2015, č. j. 48 A 57/2015-63: *„Otisky prstů či stopy DNA jsou využitelné nejen v případě násilné trestné činnosti, mají svůj význam i pro trestnou činnost tzv. bílých límečků (hospodářská trestná činnost, korupční činy apod.), neboť umožňuje např. ztotožnění osob, které manipulovaly s doličnými předměty v podobě různých listin, obálek, peněžních prostředků, trezorů apod. Identifikační úkony tedy mají za účel umožnit identifikaci osob, které se vyskytovaly u skutkových dějů spjatých se spáchanou trestnou činností, a to především v budoucnu (popř. v minulosti v případě činů dosud neobjasněných), nicméně nejsou omezeny jen na trestnou činnost násilnou a navíc nelze bez dalšího tvrdit, že by se osoby podezřelé ze spáchání hospodářské trestné činnosti nemohly zúčastnit i jiné trestné činnosti, např. právě násilné.“*
25. Pro přiměřenost zpracování osobních údajů je dále podstatná individuální a typová závažnost trestného činu. Trestné činy lze dle jejich typové závažnosti dělit na přečiny (§ 14 odst. 2 trestního zákoníku), zločiny (§ 14 odst. 3 část před středníkem trestního zákoníku) a zvláště závažné zločiny (§ 14 odst. 3 část za středníkem trestního zákoníku). Žalobce je podezřelý ze spáchání přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, přičemž horní hranice sazby trestu odnětí svobody činí 2 roky. Jde tedy o přečin – trestný čin nejnižší typové závažnosti. Nízkou typovou závažnost trestného činu tedy krajský soud klade na pomyslnou miskou vah ve prospěch práva žalobce na informační sebeurčení. To platí tím spíše, že u přečinů přichází uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody jen v tom případě, že by vzhledem k osobě pachatele uložení jiného trestu zjevně nevedlo k tomu, aby pachatel vedl řádný život (§ 55 odst. 2 trestního zákoníku).
26. Krajský soud si je ovšem vědom rovněž toho, že vedle výše uvedených hledisek judikatura Nejvyššího správního soudu uvádí i trestní zachovalost dotčeného jednotlivce. Opakované

úmyslné poškozování či ohrožování trestním právem chráněných zájmů, které dosahuje intenzity trestného činu, lze vnímat jako významný indikátor toho, že recidivující osoba tyto zájmy nerespektuje, a neváhá se dopouštět činů vysoké společenské škodlivosti. Konstatování, že se dotčený jednatel v minulosti opakovaně dopustil jednání dosahující intenzity trestných činů, samo o sobě neobstojí, neboť i zde je třeba zkoumat povahu, skutkové okolnosti a závažnost jednotlivých činů. Z obsahu spisového materiálu je zřejmé, na což žalovaný upozorňuje, že žalobce v době před vypravením předvolání k provedení identifikačních úkonů podle § 65 zákona o policii (od roku 2006) spáchal pět trestných činů různé závažnosti, zejména pak trestný čin podvodu, trestný čin poškozování cizích práv v souběhu s trestným činem podvodu, přičemž z odůvodnění trestního rozsudku (ze dne 25. 7. 2017, sp. zn. 3 T 38/2017) jsou zřejmé tendence žalobce svalovat vinu na jinou osobu a skrývat vlastní identitu. Lze tak souhlasit s názorem žalovaného, že z tohoto důvodu by mohly odebrané biologické vzorky napomoci jeho dopadení a vyvrátit podezření u osoby, na kterou by v budoucnu chtěl žalobce vztáhnout odpovědnost za spáchaný trestný čin.

27. Krajský soud tak přihlédl především k povaze a závažnosti trestného činu, který byl žalobci kladen za vinu, a zejména trestní minulosti žalobce a jeho chování, a dospěl k závěru, že získání a zpracování osobních údajů žalobce nebylo nepřiměřené, a proto předvolání žalobce k získání osobních údajů nepředstavovalo nezákonný zásah podle § 82 s. ř. s., jak namítá žalobce.

VI. Závěr a náklady řízení

28. Na základě shora uvedeného dospěl krajský soud k závěru, že nedošlo k nezákonnému zásahu do práv žalobce ze strany žalovaného, a proto žalobu podle § 87 odst. 3 s. ř. s. zamítl.
29. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly, protože mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 19. prosince 2023

Zuzana Bystřická v.r.
předsedkyně senátu